

2020-08-14

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KFKS 2019/1070

Kommunstyrelsen

Motion – Arbetstidsförkortning inom socialtjänst och äldreomsorg

Motion den 18 november 2019 från Tomas Ottosson och Fredrik Holmqvist (V)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår föreslagen i motionen eftersom förslaget innebär ett ökat rekryteringsbehov och ökade kostnader för kommunen.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lämnas förslag om att införa sex timmars arbetsdag inom en arbetsgrupp i äldreomsorgen och en enhet inom socialtjänsten, samt att genomföra en utvärdering efter 1-2 år. Ärendet har beretts av socialnämnden, äldrenämnden och kommunstyrelsens verksamhetsutskott. Av remissinstansernas utredningar framgår att förslaget innebär ökade kostnader för nämnderna och ett ökat rekryteringsbehov som är svårt att tillgodose. Tidigare försök med att införa kortare arbetstid ger vissa tecken på positiva effekter på medarbetarnas hälsa. Att införa kortare arbetstid inom socialtjänsten kan dock innebära en risk för sämre kontinuitet för kunden.

Med hänvisning till de ökade kostnader som förslagen innebär samt ett ökat rekryteringsbehov är den samlade bedömningen att motionens förslag bör avslås.

Förslagen i motionen

Tomas Ottosson och Fredrik Holmqvist från Vänsterpartiet har den 18 november 2019 lämnat en motion med förslag om att införa sex timmars arbetsdag inom en arbetsgrupp i äldreomsorgen och en enhet inom socialtjänsten.

I motionen framkommer att det nu är bekräftat enligt svensk forskning att sex timmars arbetsdag minskar stress och oro samt förbättrar de anställdas sömn. Vidare beskrivs i motionen att sex timmars arbetsdag bidrar till att fler arbetslösa får jobb. Motionen lyfter att en förkortad arbetstid till sex timmar per dag med bibehållen lön kommer att främja hälsan hos personalen inom socialtjänst och äldreomsorg samt bidra till bättre arbetsmiljö. Enligt förslagen i motionen skulle kommunen framstå som attraktiv med sex timmars arbetsdag och därigenom locka ny personal.

Vänsterpartiet yrkar mot denna bakgrund att kommunfullmäktige beslutar:

- att införa sex timmars arbetsdag inom en arbetsgrupp i äldreomsorgen och en enhet inom socialtjänsten
- att genomföra en utvärdering efter 1–2 år.

Stadsledningskontoret utredning och bedömning

Remissinstansernas synpunkter

Motionen har beretts av socialnämnden, äldrenämnden och kommunstyrelsens verksamhetsutskott (Välfärd samhällsservice). Här nedan framgår deras respektive synpunkter.

Socialnämnden

Socialnämnden föreslår att förslagen i motionen avslås eftersom förslaget innebär ett ökat rekryteringsbehov och ökade kostnader för socialnämnden.

Av beslutsunderlaget till nämnden framkommer att införandet av kortare arbetstid skulle kunna ge positiva effekter på personalens hälsa och återhämtning. Beslutsunderlaget presenterar också en genomgång av kunskapsläget på området. Där framkommer ur en rapport från Kommunal, "Arbetstidsförkortning. Tid är pengar", att tidigare försök med arbetstidsförkortning visar tecken på positiva effekter på medarbetarnas hälsa men att effekterna är osäkra. Kommunal menar därför att arbetsförkortning inte kan antas att betala sig själv genom till exempel med lägre sjukskrivningstal.

Vidare visar beslutsunderlaget att sex heltidstjänster skulle behöva inrättas för att kompensera för den arbetstid som minskar, om försöket genomförs inom socialnämnden. Här lyfts risken att försöket skulle leda till en sämre kontinuitet för kunden fram, eftersom personalen skulle behöva lämna ifrån sig ärenden på grund av förkortad arbetstid. En annan risk med att införa en arbetstidsförkortning bedöms vara att det kan innebära ett produktionsbortfall som inte ersätts med tillräckligt många anställda vilket i sin tur istället kan leda till en försämrad arbetsmiljö med ökad stress och högre sjukfrånvaro. Det konstateras att det finns några få studier som visar att förkortad arbetstid inte behöver leda till produktionsbortfall, men resultaten är få och osäkra.

Slutsatsen i beslutsunderlaget är därför att förslagen i motionen skulle skapa ökade kostnader för socialnämnden som inte kan anses motivera ett införande. Förslaget innebär även ett ökat rekryteringsbehov som bedöms vara svårt att tillgodose utifrån den fortsatta bristen på erfarna socionomer inom Stockholms län.

Äldrenämnden

Äldrenämnden föreslår att förslagen i motionen avslås eftersom förslaget innebär ett ökat rekryteringsbehov och ökade kostnader för äldrenämnden.

Av beslutsunderlaget till nämnden framkommer att införandet av kortare arbetstid skulle kunna ge positiva effekter på personalens hälsa och återhämtning. Beslutsunderlaget

presenterar också en genomgång av kunskapsläget på området. Där framkommer ur en rapport från Kommunal, "Arbetstidsförkortning. Tid är pengar", att tidigare försök med arbetstidsförkortning visar tecken på positiva effekter på medarbetarnas hälsa men att effekterna är osäkra. Kommunal menar därför att arbetsförkortning inte kan antas att betala sig själv genom till exempel med lägre sjukskrivningstal.

Vidare visar beslutsunderlaget att sju heltidstjänster skulle behöva inrättas att kompensera för den arbetstid som minskar, om försöket genomförs inom äldrenämnden. Här lyfts risken att försöket skulle leda till en sämre kontinuitet för kunden fram, eftersom personalen skulle behöva lämna ifrån sig ärenden på grund av förkortad arbetstid. En annan risk med att införa en arbetstidsförkortning bedöms vara att det kan innebära ett produktionsbortfall som inte ersätts med tillräckligt många anställda vilket i sin tur istället kan leda till en försämrad arbetsmiljö med ökad stress och högre sjukfrånvaro. Det konstateras att det finns några få studier som visar att förkortad arbetstid inte behöver leda till produktionsbortfall, men resultaten är få och osäkra.

Slutsatsen i beslutsunderlaget är därför att förslagen i motionen skulle skapa ökade kostnader för äldrenämnden som inte kan anses motivera ett införande. Förslaget innebär även ett ökat rekryteringsbehov som bedöms vara svårt att tillgodose utifrån den fortsatta bristen på erfarna socionomer inom Stockholms län.

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott föreslår att förslagen i motionen avslås då det innebär en ofinansierad kostnadsökning för Valfärd samhällsservice och skulle medföra praktiska svårigheter utifrån att behovet av arbetade timmar kommer att kvarstå och därmed måste utföras av annan personal.

Av beslutsunderlaget till utskottet framkommer att arbetet och planeringen inom vård och omsorg utgår helt efter de behov kunderna har. Verksamheterna tar löpande fram resursbehov som sedan schemaläggningen utgår från. Minskning till en sysselsättningsgrad för några medarbetare innebär för verksamheten att just de medarbetarna får mer betalt per arbetad timme samt att ytterligare några personer behöver arbeta i verksamheten för att täcka upp resursbehovet jämfört med nuläget. Därtill arbetar medarbetarna inom Valfärd samhällsservice inte i arbetsgrupper på samma sätt som varit vanligt förr utan man arbetar i den verksamhet och på den avdelning som har behov för tillfället. Detta gör det också svårt att avgränsa ett försök till en arbetsgrupp och att sedan utvärdera effekterna utifrån verksamhetsresultat.

Stadsledningskontorets samlade bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar inledningsvis att både socialnämnden, äldrenämnden och kommunstyrelsens verksamhetsutskott är eniga om att förslagen i motionen ska avslås. Både äldrenämnden och socialnämnden nämner att införandet av kortare

arbetstid skulle kunna ge positiva effekter på personalens hälsa och återhämtning. Samtidigt lyfts ökade kostnader och ökat rekryteringsbehov som gör att det inte går att motivera ett införande i Nacka kommun. Införandet av kortare arbetstid skulle även påverka kontinuitet för kund både inom äldreomsorgen och inom socialtjänsten eftersom fler personal skulle behöva anställas för att täcka upp de två timmar som minskas. Därmed är stadsledningskontorets samlade bedömning att förslagen i motionen bör avslås.

Ekonomiska konsekvenser

I motionen föreslås att mer personal ska anställas för att ersätta de två timmar per dag och medarbetare som minskas. Detta skulle innebära ökade kostnader för socialnämnden, äldrenämnden och Valfärd samhällsservice. Den totala kostnaden för detta försök inom socialnämnden och äldrenämnden uppskattas till cirka totalt 12 miljoner kronor om året. För Valfärd samhällsservice innebär förslaget att checkintäkterna för den verksamheten inte täcker kostnaderna och att verksamheten troligen skulle gå med underskott.

Konsekvenser för barn

Barn vars vårdnadshavare arbetar inom socialtjänsten och inom vård och omsorg kan få positiva konsekvenser av arbetstidsförkortning. Samtidigt är det viktigt att barn som är aktuella inom socialtjänsten får i möjligaste mån samma socialsekreterare under en lång tid.

Handlingar i ärendet

- Bilaga 1 Motion – Arbetstidsförkortning inom socialtjänst och äldreomsorg (V)
- Bilaga 2 Protokollsutdrag från socialnämnden den 24 mars 2020, § 28
- Bilaga 3 Protokollsutdrag från äldrenämnden den 29 april 2020, § 21
- Bilaga 4 Protokollsutdrag från kommunstyrelsens verksamhetsutskott den 18 augusti 2020, §42

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Eini Ruottinen
Tf gruppchef
Kvalitet och stöd Omsorgsenheten